

Långsjön

Naturresevat i Nacka kommun

Föreskrifter – Avgränsning – Skötselplan

SKÖTSELPLAN

Långsjöns naturreservat
Nacka kommun

Innehåll

sid.

Skötselplan för naturreservatet Långsjön i Nacka kommun

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	14
Skogsmark	14
Parkområde	14
Fiske	14
Anläggningar m.m.	14
Servitut m.m.	15
SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN.....	15
Övergripande mål	15
Generella skötselåtgärder	15
SKÖTSELOMRÅDEN	17
Restaureringsåtgärder	19
REKREATION	20
Övergripande mål	20
Tillgänglighet	20
Parkering	20
Gång- och cykelvägar	20
Promenadslinga	20
Stigar	20
Eld	21
Bad	21
Hund	21
Information och utmärkning	21
NATURVÅRDSFÖRVALTNING.....	21
TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING.....	21
MEDVERKANDE.....	21
Skötselplanekarta 1	22
Skötselplanekarta 2	23

Skötselplan för naturreservatet Långsjön i Nacka kommun

Skäl för beslutet samt föreskrifter för reservatet finns i beslutstexten.

Syftet med reservatet är att bevara och där så är möjligt, utveckla områdets användning för rekreation och naturupplevelser. Områdets naturvärden ska bevaras och om möjligt utvecklas. Långsjön, klassat som ekologiskt känsligt, ska bevara sin goda vattenkvalitet.

Syftet uppnås genom att:

- säkerställa områdets målinriktade skötsel genom en fastställd skötselplan.
- skötselplanen reglerar skötseln, så att rekreations- och naturintressen tillgodoses.

Allmän beskrivning av området finns i beslutstexten.

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Skogsmark

Skogsmarken, som dominerar i området, bedöms inte ha varit föremål för något intensivare skogsbruk. En del smärre gallringar har gjorts. Skogens medelålder är ställvis hög och blandningen av trädslag och åldrar relativt stor.

Parkområde

Långsjöns parkområde, som ligger mot Ekängen i östra delen, innehåller belysta gång- och cykelvägar, parkeringar, gräs- och planteringsytor med anslutande naturmark och promenadslänga runt sjön.

Fiske

Tidigare utnyttjades sjön för ”put and take”-fiske. Signalkräfter har inplanterats. Det ursprungliga beståndet av flodkräfta drabbades av kräftpest 1987.

Anläggningar m.m.

Markförlagda kablar och ledningar finns på flera ställen inom området. Långsjöns utlopp regleras i östra delen mot Ekängen. Rester av äldre anläggning finns också här. Fastigheterna som gränsar mot reservatet i norr har sin vatten- och avloppsförsörjning från ledningar placerade inom reservatet. I parkområdet i öster finns dagvattenledningar nerlagda.

Luftledning för el ansluter i sydväst till tidigare skidanläggning med belysning, startramp och belyst angöringsstig.

I den här delen av området ansluter även luftledning för tele. Här finns också en grusplan som tidigare använts som upplagsyta av kommunen.

Servitut m.m.

Ett flertal servitut m.m. finns inom berörda fastigheter.

SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Skötselplanekarta 1 (sid. 22).

Övergripande mål

Naturresevatets stora betydelse för rekreation och naturupplevelser, ska bevaras och där så är möjligt utvecklas.

Områdets naturvärden ska, där så är möjligt, utvecklas.

Skötseln av skogsmarken, som är helt dominerande i området, ska i stort inriktas på att bevara det för området typiska växt- och djurlivet. Målet är en olikåldrig, varierad och flerskiktad naturskog. En ökad lövinblandning ska dock på lämplig mark eftersträvas.

Parkkaraktären i Långsjöns parkområde ska bibehållas.

Vattenkvaliteten i Långsjön ska vidmakthållas.

Generella skötselåtgärder

Nedan redovisade generella skötselåtgärder gäller inom hela reservatet. I den mån generella och speciella skötselåtgärder talar mot varandra, gäller de speciella.

Skogsmark

För att begränsa texterna och undvika upprepningar förklaras först aktuella skogliga åtgärder.

Gallring: Utglesning av trädgrupper eller bestånd med grövre träd varvid lövträd gynnas på bekostnad av främst gran. Åtgärden utförs vart 10-15 år.

Röjning: Utglesning av trädgrupper eller bestånd med klenare träd varvid lövträd gynnas på bekostnad av främst gran. Buskskiktet sparas. Åtgärden utförs vart femte år eller vid behov.

Underröjning: Utglesning/borttagning av konkurrerande träd som växer under/eller direkt i anslutning till större träd. Buskskiktet sparas. Åtgärden utförs vart femte år eller vid behov.

Rensning: Borttagning av sly, nedtagning av riskträd (säkerhet) och upparbetning av vindfällan. Åtgärden utförs vid behov.

Utmed stigar och andra exponerade lägen ska kvistar och ris som blir kvar efter upparbetning och bortforsling kapas till 50 cm längd för att nedmultning ska ske så fort som möjligt. Alternativt används flistugg. Grenar, kvistar och ris i andra sammanhang bränns eller kapas till 100 cm längd. Utmed promenadslingan ska allt upparbetat material bortforslas.

* Hällmarksbunden tallskog och anslutande blandskogszoner undantas från åtgärder. I blandskogsområdena kan dock i vissa partier med mycket tall eller stort lövinslag gran med fördel successivt gallras/röjas mot en lägre andel.

* Miljöer som vidare undantas från åtgärder är våta/fuktiga områden av rent löv samt friska lövdominerade områden. I dessa områden kan dock gran med fördel successivt gallras/röjas bort.

* Välfrekventerade stigar rensas/hålls öppna. I övrigt ska fallna träd och grenar lämnas kvar om de inte allvarligt minskar framkomligheten i området.

* Promenadslingan (inklusive kantområde) runt Långsjön ska rensas/hållas öppen. Där slingan ligger i anslutning till strandzonen, kan siktröjning och gallring bli aktuellt. Grupper av träd med t.ex. några sälgbuskar vid rötterna lämnas.

* I kantzoner mot öppen mark ska, där förutsättningar finns, flerskiktade bryn med välutvecklat buskskikt eftersträvas. Ek, andra ädellövträd och grov tall underröjs. Bärande och blommande buskar gynnas. Åtgärderna ska dock ske försiktigt då för stora ingrepp kan ge upphov till kraftiga slyuppslag. Ringbarkning av asp kan i vissa lägen vara lämpligt.

* Torrakor, lågor, hålträd, enstaka gamla grova träd, gamla lövträd som grova aspar och ekar, äldre sälg, bärande träd och buskar ska regelmässigt sparas. Dessa är av betydelse för djurlivets tillgång till boplatser, föda och skydd.

* Åtgärder som medför risk för markskador ska undvikas. Lättare skogsmaskin får användas. En fördel är om detta sker på tjälad och snötäckt mark. Markskador ska alltid lagas.

Parkområde

* Befintlig parkkaraktär vid Långsjöns parkområde ska bevaras.

Vattenområde

* Långsjön ska bevaras med sitt naturliga växt- och djurliv.

Jakt och fiske

* Fiske ska ske med hänsyn till områdets stora betydelse för friluftslivet.

* Fritt fiske gäller för metspö och kastspö.

* Utplantering av fisk och kräftor får endast ske av naturligt förekommande arter.

* Jakt får endast bedrivas som skyddsjakt.

Anläggningar

Anläggningar inom naturreservatet ska hållas i vårdat skick.

SKÖTSELOMRÅDEN

Beskrivning och karta (skötselplanekarta 1, sid. 22) har indelats i skötselområden. Varje skötselområde har kortfattat beskrivits med ledning av utförda inventeringar varjämte mål för skötseln angivits samt åtgärder.

Merparten av skötselinsatserna koncentreras till det parkliknande området i östra delen samt till öppethållande av promenader och stigar. Hällmarker, moränsluttningar och våtare partier lämnas i princip utan åtgärder.

Påpekas bör dock att skogsmark kontinuerligt förändras. Det är egentligen bara hällmarkernas tallskog som kan sägas representera en stabil vegetationstyp. Övriga marker befinner sig i olika igenväxningsstadier och blandskogen övergår på sikt i granskog, om den lämnas för fri utveckling. Vill man framöver ha en variationsrik skog med stort lövinslag, måste granen hållas tillbaka. Skötselanvisningarna ger viss valfrihet i den frågan.

Skötseln av områdena 1-3 inskränker sig i huvudsak till tillämpliga delar av ovan angivna generella åtgärder.

Skötselområde 1

Beskrivning Företrädesvis hällmarksbunden tallskog med anslutande talldominerade blandskogszoner på torra grunda moränmarker. På hällmarkerna domineras markvegetationen av mossor och lavar samt fläckar av ljunng och lingon. På de grunda moränerna tillkommer blåbär m.fl. Vid tidigare skidanläggning söder om sjön, är ett begränsat område öppet.

Mål: Rekreationsskog

Åtgärder: Enbart generella åtgärder. Inom begränsat öppet område, se restaureringsåtgärder (sid. 19).

Skötselområde 2

Beskrivning: Varierad och i huvudsak flerskiktad blandskog på moränsluttningar och i dalgångar, bestående av tall, gran och ställvis inslag av ek, samt triviallöv i varierande proportioner.

Markvegetationen på de friska markerna domineras av blåbär och mossor. Lavar saknas. Här finns mattor av vitsippor och på sina ställen blåsippor, samt ”trädgårdsrymlingar” såsom kaprifol m.fl.

Vid tidigare skidanläggning söder om sjön är ett begränsat område öppet. Ytterligare ett öppet område som tidigare använts som upplag, finns i den sydvästra delen.

Mål: Rekreationsskog

Åtgärder: Enbart generella åtgärder. I vissa partier med mycket tall eller stort lövinslag kan dock med fördel gran successivt gallras/röjas mot en lägre andel och eventuell gallring/röjning av triviällöv. Om aspuppslag är speciellt besvärande, kan ringbarkning vara en lämplig åtgärd. Underröjning av företrädesvis grov tall och ek kan vid behov utföras. Inom begränsade öppna områden, se restaureringsåtgärder (sid. 19).

Skötselområde 3

Beskrivning: Lövblandskog med al, asp, björk, ek och i buskskiktet bl.a. hägg och sälg. I den friska markvegetationen finns ställvis gott om vitsippor.

Mål: Rekreationsskog

Åtgärder: Enbart generella åtgärder. Gran kan dock här framöver med fördel successivt gallras/röjas. Befintlig dagvattenavledning genom området underhålls.

Skötseln av områdena 4-5 är av kontinuerlig art. Hit hör också rensning/öppet-hållande av promenadslinga och stigar som anges under generella åtgärder samt under rekreativsavsnittet.

Skötselområde 4

Beskrivning: Långsjöns parkområde består av gräs- och planteringsytor, naturlika planteringar och anslutande naturmark bestående av blandskog med tydligt lövinslag. Genom området passerar gång- och cykeltrafik. Parkeringsplatser finns vid Bävervägen och Älgvägen.

Mål: Befintlig parkkaraktär bibehålls.

Åtgärder: Parkskötsel enligt spec skötselplan/arealblad hörande till gällande driftsentreprenad för Sicklaön.

Skötselområde 5

Beskrivning: Långsjön är en näringsrik sjö och klassas av Nacka kommun som ekologiskt känslig. Vegetationen längs stränderna är ställvis kraftig med sälj i strandkanten och varierande inslag av näckrosor (vit, gul och röd), säv, kaveldun, vass, svalting och vattenpilört i sjön. Även undervattensväxtlighet finns i form av grovnete, gräsnate, ålnate och vattenmossa. Siktdjupet är mycket litet (1,0 – 2,5 m). Fosfor och kvävehalten är hög respektive måttlig. Motståndskraften mot försurning är mycket god. Långsjön används för bad och fiske.

Mål: Bevara sjöns vattenkvalitet med dess naturligt förekommande växt- och djurliv samt de höga natur- och rekreationsvärdena.

Åtgärder: Vegetationsavverkning i Långsjön har utförts flera gånger under 1980- och 1990-talen och torde även framöver behöva upprepas. Vattenprover tas kontinuerligt av kommunen för att följa sjöns utveckling. Om vattenkvaliteten försämras, utreds orsakerna därtill och nödvändiga åtgärder vidtas. Föreslagen anlagd badplats underhålls enligt spec. skötselplan/ arealblad. Sjöns utlopp underhålls kontinuerligt.

Restaureringsåtgärder

Skräp, trädgårdsavfall och ris har tippats på flera platser i området. Detta bortforslas.

Rester av tidigare skidanläggning, inom skötselområdena 1 och 2, såsom stolpar, belysning m.m. tas bort. Upplag och utfyllnader inom skötselområde 2 tas bort. Områdena avstädas. De öppna områdena lämnas för spontan igenväxning. Svaga röjningar/gallringar bör göras i flera omgångar med 5 till 10 års mellanrum. Motivet för de successiva restaureringsinsatserna är att ge bestånden en bättre stabilitet mot storm, snö m.m., samtidigt som förutsättningarna att ströva i området på sikt förbättras.

Finns inget avtal för teleledning inom skötselområde 1 i sydväst, tas denna eller delar av den bort.

REKREATION

Se Skötselplanekarta 2 (sid. 23)

Övergripande mål

Området ska bevaras för rekreation och naturupplevelser. De naturgivna förutsättningarna ska vara styrande för områdets nyttjande. För området som helhet gäller att inga nya fasta anläggningar anordnas förutom föreslagen anlagd badplats vid Långsjöns norra strand, samt prövning av hägnat hundområde vid tidigare upplag i sydväst eller i övrigt vad som ges möjlighet till enligt skötselplanen.

Tillgänglighet

Området nås till fots i väster från Vattenverksvägen, i norr Värmdövägen, i öster Bävervägen, i sydost Älgvägen och Järvstigen, i söder från Reginavägen. Huvudentrén finns vid Bävervägen. Busshållplatser finns norr om, utmed Värmdövägen, samt öster om, utmed Duvnäsavägen. Hållplats för lokaltåg/Saltsjöbanan finns i Storängen, väster om. Hela naturreservatet är tillgängligt för allmänheten.

Parkering

Parkeringsplatser finns vid Bävervägen och Älgvägen.

Gång- och cykelvägar

Genom Långsjöns parkområde passerar gång- och cykeltrafik mellan Bävervägen och Älgvägen. Gc-vägarna är belagda och har belysning. I övrigt inom området får promenadslinga eller stigar ej beläggas eller förses med belysning.

Promenadslinga

Promenadslingan runt Långsjön ska standardhöjas för att möjliggöra vinterunderhåll. Gallring och röjning kommer att utföras i samband med detta.

Stigar

Befintliga stigar hålls öppna. Eventuella övriga åtgärder begränsas till att laga, förstärka eller avvattna speciellt utsatta eller välfrekventerade avsnitt.

Eld

Eldning är tillåten i medhavd grill.

Bad

Läget nära bebyggelse och vatten av god kvalitet, gör att man badar i Långsjön. Ett bad föreslås anläggas på norra stranden. Efter inledande röjning och gallring av den täta buskvegetationen vid stranden kommer en sandstrand att iordningställas. Här kommer det även att finnas sittplatser samt papperskorgar.

Hund

Hägnat hundområde bör provas på tidigare upplagsyta i sydvästra delen av området. Hägnaden kommer att utgöras av grönfärgat nätstängsel och grind för in- och utpassage kommer att finnas i söder och norr. I anslutning till hägnaden kommer det att finnas papperskorg för hundlatrin.

Information och utmärkning

Informationsskyltar iordningställs enligt skötselplanekarta 2 (sid. 23). Reservatets gränser ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 150322) enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

NATURVÅRDSFÖRVALTNING

Kommunen ansvarar för naturvårdsförvaltningen.

TILLSYN OCH DOKUMENTATION

Tillsyn av området ska ske genom naturvårdsförvaltarens försorg så som angivits i beslutet.

Anteckningar om tillsyn och övrig naturvårdsförvaltning ska kontinuerligt föras av naturvårdsförvaltaren.

MEDVERKANDE

Medverkande i arbetet med föreskrifter och skötselplan:

Roger Grönwall

Åsa Wilke

Konsult:

Perry Sörensen

Infrastruktur/park & naturvård

Infrastruktur/park & naturvård

Perry Sörensen Arkitektkontor

Skötselplanekarta 1

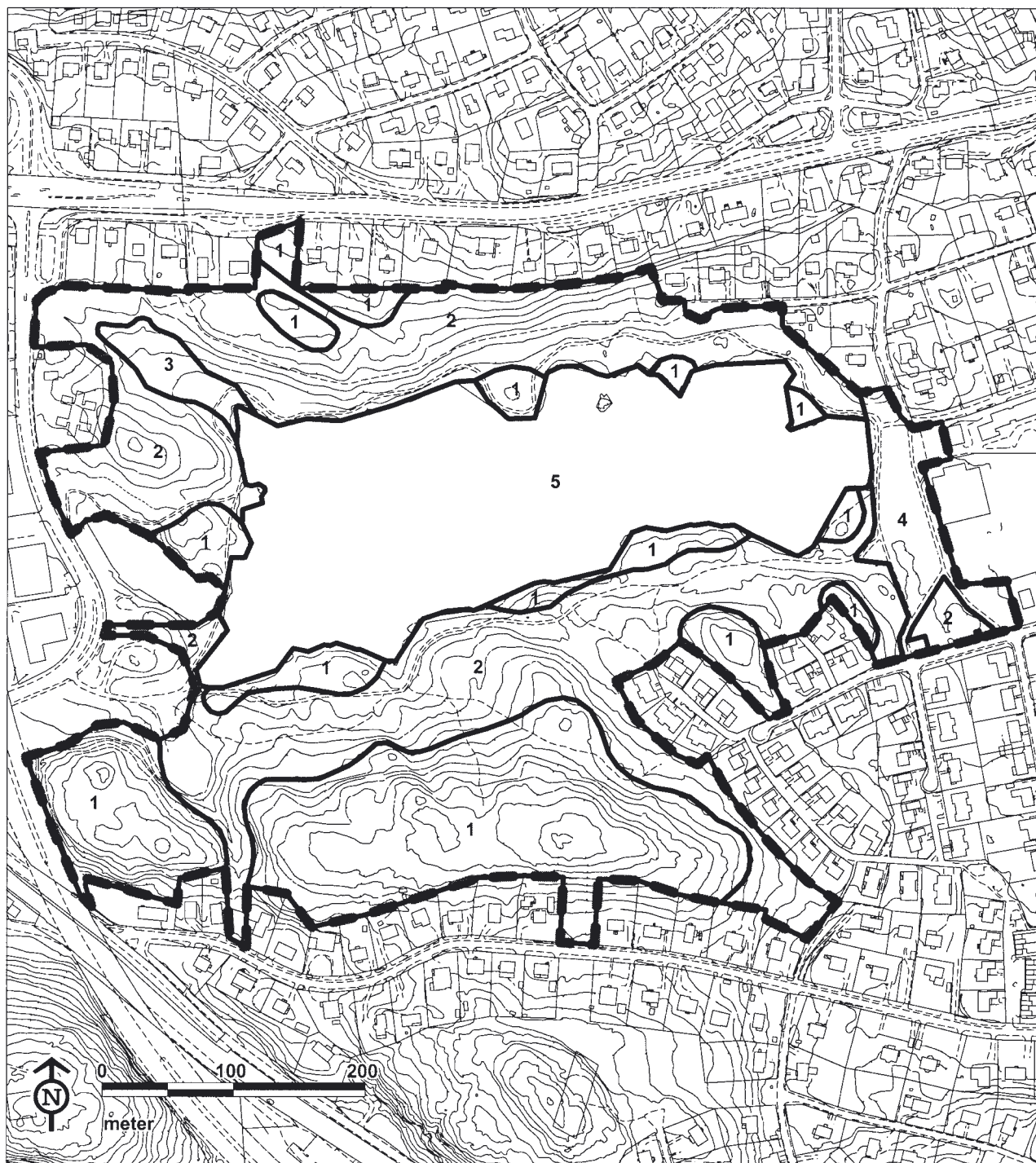
Skötselområden

Långsjön naturreservat

Förklaringar

- gräns för naturreservat
- gräns för skötselområde

- 0 skötselområde
- 1-3 område med inget eller litet åtgärdsbehov
- 4-5 område med kontinuerligt åtgärdsbehov

Skötselplanekarta 2

Långsjön naturreservat

Rekreation

Förklaringar

- gräns för naturreservat
- ..... promenadslinga
- stig
- + + + + + belyst g/c-väg
- ⓘ informationsskylt
- P parkering
- ♨ bad
- 🐕 hund

Nacka kommun • 131 81 Nacka
tfn vx1 718 80 00 • www.nacka.se